

Krzysztof Brożek

Ludwik Brożek (1907—1976), pseud. i krypt.: Kurzelowski Jan, L.B., B.L., lb, B.; przydomki: „Śląski Estreicher”, „Śląski Korbut”; bibliograf, bibliotekarz, kustosz muzeum, historyk kultury i literatury Śląska Cieszyńskiego

Urodził się 25 sierpnia 1907 roku w Karwinie (obecnie Czechy) na Śląsku Cieszyńskim. Był synem Franciszka, górnika pochodzącego z emigracji zarobkowej z wioski Zbydniowice pod Krakowem, który w 1888 roku ożenił się z Florentyną z domu Iwan z Karwiny. Małżeństwo miało dziesięcioro dzieci, spośród których dwoje zmarło w dzieciństwie. Najmłodszy Ludwik został osierocony w jedenastym roku życia. Po ukończeniu szkoły ludowej w Karwinie jego starszy brat Karol (1897—1968) umieścił Ludwika w 1919 roku w bursie Gimnazjum Realnego im. Juliusza Słowackiego w Orłowej i nakładał na jego kształcenie. Po podziale Śląska Cieszyńskiego w 1921 roku Ludwik przeszedł do Gimnazjum Matematyczno-Przyrodniczego im. Antoniego Osuchowskiego w Cieszynie, gdzie w 1927 roku otrzymał świadectwo dojrzałości. Podjął studia teologiczne w Uniwersytecie Jagiellońskim, ale po roku zrezygnował i przeniósł się na studia polonistyczne do Państwowego Pedagogium w Krakowie, które ukończył w 1930 roku z dyplomem nauczyciela szkół podstawowych. Uczestniczył w życiu Stowarzyszenia Akademików Polaków na Śląsku Cieszyńskim „Znicz”, będąc przez pewien czas sekretarzem koła krakowskiego.

Debiutował jako student artykułem polemicznym *Kilka uwag z powodu artykułu J. Przybyły. Twórczość literacka młodego Ślązaka* („Polska Zachodnia” 1929, nr 20). Zachęcony przez swojego nauczyciela ks. Józefa Londzina od 1926 roku zajmował się bibliografią. Opublikował *O bibliografii cieszyńskiej i rzeczach*

pokrewnych („Zaranie Śląskie” 1930, z. 1). Należał do kilku pionierów śląskiej bibliografii.

W 1930 roku podjął pracę nauczyciela w Skoczowie, gdzie pracował Gustaw Morcinek, który wprowadził Brożka do Koła Literatów na Śląsku. Od 1931 roku kontynuował pracę nauczyciela w Cieszynie. W 1935 roku podjął pracę adiunkta w Bibliotece Sejmu Śląskiego w Katowicach (późniejsza Biblioteka Śląska), a 1 kwietnia 1939 roku — kustosa Muzeum Miejskiego w Cieszynie. Od 1930 roku był członkiem komitetu redakcyjnego, a od 1935 roku sekretarzem redakcji „Zarania Śląskiego” — organu Polskiego Towarzystwa Ludoznawczego w Cieszynie. W 1937 roku został sekretarzem Sekcji Bibliofilskiej przy Kole Śląskim Związku Bibliotekarzy Polskich. Z Oskarem Michejdą z Trzyńca opublikowali artykuł *Powojenna prasa polska na Śląsku Cieszyńskim* (w: „Roczniki Towarzystwa Przyjaciół Nauk na Śląsku” 1934, t. IV, s. 217—230). Bibliografia obejmowała 80 czasopism po stronie polskiej, którą zestawiał Brożek, a po stronie czeskiej 41. Związał się z katowickim środowiskiem literackim skupionym wokół czasopism „Kuźnica” i „Fantana”. Publikował artykuły historyczno- i krytycznoliterackie, m.in. w: „Zaraniu Śląskim”, „Gwiazdce Cieszyńskiej”, „Kuźnicy” i „Powstańcu Śląskim”. Opublikował bibliografie osobowe, m.in.: ks. Józefa Londzina (1933), ks. Oskara Zawiszy (1933), Franciszka Popiołka (1938). Wraz z Martą Pampuch i Jackiem Koraszewskim był członkiem Komitetu Redakcyjnego Bibliografii Śląskiej przy Bibliotece Sejmu Śląskiego w Katowicach, który opracowywał „Wykaz Literatury Bieżącej o Śląsku”, (r. 1–5, Wydawnictwo Instytutu Śląskiego w Katowicach, Katowice 1935—1939). W 1939 roku dorobek opublikowany Brożka liczył 91 pozycji.

Podczas okupacji niemieckiej pracował jako robotnik budowlany w Karwinie, a od 1943 roku — robotnik transportowy w Cieszynie. Bał się o swojego brata Rudolfa (1901—1948), sztygara w Łazach na Zaolziu, który był więźniem niemieckiego obozu koncentracyjnego w Dachau. Jego przyjaciel Paweł Musioł (1905—1943), pochodzący z Zaolzia, historyk i krytyk literacki, członek ruchu oporu, dnia 19 lutego 1943 roku został zgilotynowany przez Niemców w więzieniu w Katowicach. Z kolei inny przyjaciel, Gustaw Morcinek (1891—1963), był więziony w niemieckich obozach koncentracyjnych m.in. w Sachsenhausen i Dachau.

W 1945 roku Brożek wrócił na przedwojenne stanowisko kustosa Muzeum Miejskiego w Cieszynie. Zabezpieczył rozproszone przez Niemców zbiory muzealne i księgozbiory, które stale pomnażał. Utworzono też cieszyński Oddział Zabytkowy Biblioteki Śląskiej w Katowicach, którego od 1960 roku aż do śmierci był kierownikiem, równocześnie do 1971 roku pozostając kustoszem Muzeum. O swoich miejscach pracy pisał m.in. w: *Z moich wspomnień o „Zaraniu Śląskim”* („Zaranie Śląskie” 1967, z. 2, s. 229—240); *Z dziejów muzealnictwa w Cieszynie* (w: „Rocznik Muzeum Górnośląskiego w Bytomiu”. Historia, Bytom 1963, z. 1, s. 15—45); *Zbiory Cieszyńskie. Oddział Zabytkowy w Cieszynie* (w: *Biblioteka Śląska 1922—1972*, Katowice 1973, s. 67—83, 250—251, 306—307).

W 1956 roku podjął studia w Uniwersytecie Wrocławskim w Studium Zaocznym Wydziału Filologicznego, na kierunku bibliotekoznawstwo. Po pierwszym

semestrze zrezygnował z powodu odległości do Wrocławia i stanu zdrowia. Po uznaniu dyplomu z Państwowego Pedagogium w Krakowie za ukończenie studiów wyższych (Ustawa z dnia 9 sierpnia 1965 r. o stopniach i tytułach naukowych), w 62. roku życia, dnia 18 lutego 1969 roku w Uniwersytecie Wrocławskim uzyskał stopień doktora nauk humanistycznych na podstawie dysertacji *Folklor cieszyński i jego odbicie w regionalnej kulturze i literaturze Śląska Cieszyńskiego. Zagadnienia wybrane* (promotor: prof. Bogdan Zakrzewski, recenzenci: prof. Julian Krzyżanowski i doc. Józef Ligęza). W tymże roku uzyskał stopień bibliotekarza dyplomowanego, a w 1971 roku nominację na kustosa dyplomowanego.

Brożek zamiłowanie do książek wyniósł z domu rodzinnego. Rodzeństwo wspominało, że zabawą Ludwiczka było układanie książek, pewnie niewielu w górniczym familoku, jak określano wielorodziny dom górniczy. W gimnazjum pracował w Bibliotece Macierzy Szkolnej, porządkując księgozbiór Józefa Ignacego Kraszewskiego. Gromadził prywatny księgozbiór, który stracił w 1939 roku. Po wojnie ponownie budował domowy księgozbiór. W Muzeum Miejskim w Cieszynie rozbudował księgozbiór, który w 1960 roku wyodrębniono w Oddział Zabytkowy Biblioteki Śląskiej w Cieszynie, liczący 50 tysięcy woluminów. Na Bibliotekę złożyły się księgozbiory: Józefa Ignacego Kraszewskiego, Tadeusza Regera, Czytelni Ludowej, Towarzystwa Ludoznawczego i inne. Pracował nad inwentaryzacją. Opublikował *Silesiaca w Bibliotece Muzeum w Cieszynie* (1957, druk powielony). Uczestniczył w rewindykacji w 1962 roku biblioteki Leopolda Szersznika, którą Niemcy wywieźli i która po wojnie odnalazła się w Pradze. Księgozbiór Dziedzictwa błogosławionego Jana Sarkandra nie odnaleziono, przypadł podczas okupacji niemieckiej. Jeszcze w przeddzień śmierci Brożek dwukrotnie przerosił paczki książek z Czeskiego Cieszyna do Biblioteki w Cieszynie.

W 1947 roku opublikował artykuł *Bibliografia Śląska za lata 1945—1946* („Zaranie Śląskie” 1947, z. 1/2). Była to kontynuacja przedwojennego „Wykazu Literatury Bieżącej na Śląsku”. Kontynuował publikacje bibliografii osobowych, m.in.: Józefa Lompy (1947), Gustawa Morcinka (1954, 1961), Jana Wantuły (1956), Józefa Ligęzy (1973), Romana Lutmana (1973), Alojzego Targa (1974), Karola Piegzy (1974). Publikował bibliografie osobowe pozaregionalne, m.in.: Bibliografia Kopernikowska za lata 1923—1948 (1949), Zofii Kossak (1957), Jana Dzierżonia (1961). Był autorem 29 bibliografii osobowych, poza tym bibliografii miast Cieszyna i Wisły oraz piśmiennictwa, pamiętników, prasy polskiej na Śląsku Cieszyńskim i innych. Około 30 różnych zestawień bibliograficznych zostało w rękopisie. Stworzył kartotekę bio-bibliograficzną, która liczyła około 60 tysięcy zapisów (fiszek). Była narzędziem pracy bibliograficznej i biograficznej Brożka. Przy Bibliotece funkcjonowało nieformalne centrum naukowych badań historii i kultury Śląska Cieszyńskiego. Z kartoteki Brożka korzystali liczni studenci, magistranci, doktoranci, pracownicy naukowcy, pisarze i miłośnicy regionu.

Brożek znajdował się wśród pionierów biografistyki śląskiej, którzy jeszcze przed 1939 rokiem rozpoczęli pracę nad *Śląskim słownikiem biograficznym*, którego I tom ukazał się w 1977 roku, II w 1979 roku, III w 1981 roku; opublikowano w nich pośmiertnie sześć biografii autorstwa Brożka. Współpracował

z *Polskim słownikiem biograficznym*, w którym w latach 1947—1974 ukazało się 38 biografii Brożka. Był autorem cyklu *Sylwetki naszych działaczy* oraz *Sylwetki naszego regionu* w zaolziańskim „Zwrocie” w latach 1966—1974, obejmującym 25 postaci. Do czasopism i kalendarzy pisał biograficzne artykuły okolicznościowe, rocznicowe, wspomnieniowe i pośmiertne.

Uczestniczył w XXXIII Walnym Zgromadzeniu Polskiego Towarzystwa Ludoznawczego w dniach 19—21 kwietnia 1958 roku w Cieszynie, na którym wygłosił referat *Tradycje ludoznawcze na Śląsku Cieszyńskim*. Był jednym z założycieli i członkiem Sekcji Folklorystycznej przy Zarządzie Głównym Polskiego Związku Kulturalno-Oświatowego (PZKO) w Czechosłowacji w Czeskim Cieszynie. W *Słowniku folkloru polskiego* pod redakcją Juliana Krzyżanowskiego (Warszawa 1965) był autorem haseł dotyczących Śląska Cieszyńskiego. Do słownika folkloru cieszyńskiego, którego nie zrealizował, pozostawił w rękopisie zestaw haseł. Folklorystyka była tematem pracy doktorskiej Brożka, w której ujął część swojego dorobku w tym zakresie. W pracy przedstawił następujące rozdziały: *Rodowód folkloru cieszyńskiego*; *Tradycje ludoznawcze na Śląsku Cieszyńskim*; *Z dziejów muzealnictwa w Cieszynie*; *Z dziejów „Zarania Śląskiego”*; *Ondrasciana*; *Dokumenty zbójnickie*; *Pisarze ludowi ziemi cieszyńskiej*; *Jan Wantuła*; *Jerzy Probosz*; *Kalendarze cieszyńskie*. Poza wymienionymi tematami w dorobku Brożka o folklorze mieszczą się artykuły o: pieśniach ludowych, podaniach, bajkach, zwyczajach, strojach, architekturze i sztuce. W pracy Daniela Kadłubca z zespołem, *Płyniesz Olzo. Monografia kultury ludowej Śląska Cieszyńskiego* (Czeski Cieszyn 2016), autorem dwóch rozdziałów był Brożek: *Źródła kultury ludowej* (s. 23—32) i *Cieszyńscy pisarze ludowi* (s. 95—116).

W 1954 roku pod redakcją Brożka ukazała się książka *Śląsk* (Wydawnictwo Sport i Turystyka, Warszawa 1954, stron 184). W „Głosie Ziemi Cieszyńskiej” (1955, nr 1—6; 1956, nr 2—7) publikował cykl *Cieszyńskie okruchy historyczne*. W zaolziańskim „Zwrocie” ogłosił dwa cykle artykułów — *Poetyckie wloty* (1957, nr 1—12) i *Pod szynioliami* (1958, nr 1, 2, 6, 9, 10) — poświęcone cieszyńskiemu ruchowi literackiemu i wydawniczemu. Wraz z Gwido Chmarzyńskim i Mieczysławem Gładyszem był współautorem rozdziału *Region cieszyński* (w: *Górny Śląsk*, red. K. Popiołek et al., Poznań 1959, s. 362—497, 512—515). Był redaktorem i wydawcą następujących prac: *Jan Wantuła: książki i ludzie. Szkic o wydawnictwach i piśmiennictwie na Śląsku Cieszyńskim* (1956); *Wspomnienia Cieszyńskich* (1964), do których dołączył 28 biogramów autorów oraz bibliografię pamiętników cieszyńskich do roku 1918, obejmujących 176 pozycji; Wincenty Ogrodziński, *Dzieje piśmiennictwa śląskiego* (1965, współautor Zdzisław Hierowski), gdzie uzupełnił zestaw bibliograficzny oraz hasła w słowniku biograficznym pisarzy śląskich; Paweł Musioł, *Piśmiennictwo polskie na Śląsku do początku XIX wieku* (1970). Jako członek komitetu redakcyjnego cyklu powieści historycznych Kraszewskiego opracował wydania: *Biały Książę* (1955, 1960, 1970), *Pamiętnik Mrocza* (1957), *Historia prawdziwa o Petрку Właście palatynie, którego zwano Duninem* (1959); opracował: Gustaw Morcinek, *Wyrąbany chodnik* (1947), *Z mojej ziemi* (1955).

W antologii *Pisarze śląscy XIX i XX wieku* pod redakcją Zdzisława Hierowskiego (1963) napisał biografie autorów i dokonał wyboru ich utworów: *Paweł Stalmach*, *Jan Kubisz*, *Jan Łysek*, *Jan Wantuła*, *Jerzy Probosz* oraz był autorem rozdziału *Piśmiennictwo na Śląsku Cieszyńskim* (s. 95—106) i *Bibliografii* (s. 109—111). Wspólnie z H. Rechowiczem, Alojzym Targiem, R. Hajdukiem opublikowali *Materiały do listy strat kultury polskiej na Śląsku w latach 1939—1945* („Zaranie Śląskie” 1960, z. 4; Brożek opracował straty na Śląsku Cieszyńskim). W monografii *Cieszyn. Zarys rozwoju miasta i powiatu* pod redakcją Józefa Chlebowczyka (Katowice 1973) był autorem rozdziału *Wiek XIX* (s. 169—228). Publikował także w języku czeskim, np. *Školství v Těšínském Slezsku v druhé polovině XIX století* („Slezský Sborník” 1960, nr 4, s. 516—526); tłumaczył z czeskiego na język polski, np. J. Valenta, *Wywrotowa polityka mniejszości niemieckiej w Czechosłowacji w latach 1918—1938* (wydane w serii Biuletynów Śląskiego Instytutu Naukowego w Katowicach, 1961, nr 27).

Dorobek pisarski Brożka obejmuje ponad 500 pozycji dotyczących literatury, historii, kultury, folklorystyki i sztuki Śląska Cieszyńskiego. Są to: opracowania, bibliografie, biografie, szkice, artykuły przyczynkarskie, polemiki, sprawozdania, słowa wstępne i posłowania oraz recenzje w czasopismach, pamiętnikach, słownikach, kalendarzach i pozycjach książkowych. Wchodził w skład rad i komitetów redakcyjnych czasopism: „Zaranie Śląskie”, „Głos Ziemi Cieszyńskiej”, „Cieszyński Rocznik Muzealny”, „Rocznik Cieszyński”, „Pamiętnik Cieszyński”, „Biuletyn Informacyjny Biblioteki Śląskiej”. Publikował m.in. w „Kwartalniku Opolskim”, „Odrze”, „Poglądach”, „Głosie Ludu”, „Zwrocie”, „Biuletynie Ludoznawczym PZKO”, jak również w czasopismach pozaregionalnych, m.in. w „Literaturze Ludowej” i „Przełądzie Zachodnim”.

Brożek znany był z wielkiej służebności, pracowitości i skromności. Był członkiem Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich, Polskiego Towarzystwa Historycznego, Śląskiego Towarzystwa Miłośników Książki, Macierzy Szkolnej Ziemi Cieszyńskiej, Komisji Bibliografii i Bibliotekoznawstwa Wrocławskiego Towarzystwa Naukowego, Komisji Etnograficznej PAN — Oddział w Krakowie oraz Komisji Historyczno-Literackiej przy Oddziale PAN w Katowicach. Współpracował z Sekcją Folklorystyczną PZKO w Czeskim Cieszynie. Należał do Stronnictwa Demokratycznego. Przez kilka kadencji był radnym Miejskiej Rady Narodowej w Cieszynie i ławnikiem Sądu Powiatowego tamże. Był popularyzátorem; wygłaszał prelekcje w Sekcji Folklorystycznej PZKO, Oddziale Cieszyńskim Polskiego Towarzystwa Historycznego, Klubie Propozycji w Cieszynie, Domu Kultury i Bibliotece Miejskiej w Ustroniu i Wiśle oraz Kole Przewodników przy Oddziale Polskiego Towarzystwa Turystyczno-Krajoznawczego w Cieszynie. Brał czynny udział w sesjach popularnonaukowych.

Zmarł nagle z powodu udaru mózgu dnia 7 czerwca 1976 roku w Cieszynie. Pochowany został pod kolumnadą „Miasto Cieszyn Zasłużonym” na Cmentarzu Komunalnym w Cieszynie, jako jeden z dziewięciu wybitnie zasłużonych, wśród m.in. ks. Józefa Londzina, Karola Miarki, Gustawa Morcinka i Pawła Stalmacha.

Odznaczony był m.in.: Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski (1972), dwukrotnie Złotym Krzyżem Zasługi (1958, 1967) oraz Nagrodą Województwa Katowickiego w dziedzinie muzealnictwa (1964).

W małżeństwie (1935) z Antoniną Wicherek (1909—1997) z Łazów na Śląsku Cieszyńskim mieli syna Jana (1936—1995), sędziego w Cieszynie i Bielsku-Białej.

Prywatną bibliotekę Brożka, obejmującą 17 tysięcy pozycji, głównie silesianów, i część kartoteki bio-bibliograficznej zakupił Uniwersytet Śląski.

Bratanek Andrzej Brożek (1933—1994), prof. UJ wspominał: „Szkoda mi jego bezcennych zapisów bibliograficznych, które były dziełem jego życia, a o które obawiał się w rozmowie z Janem Brodą [(1911—2007) cieszyński etnograf i historyk — K.B.] jeszcze cztery dni przed śmiercią, »by nie dostały się na przemiał albo do pieca«” (J. Broda: *Ostatnie spotkanie*. „Zwrot” 1978, nr 7, s. 44—45). I stało się — po śmierci Brożka część pudeł z jego materiałami nowa kierowniczka Oddziału Zabytkowego Biblioteki Śląskiej przeznaczyła na makulaturę; wyrzucało je przez okno na dziedziniec Muzeum.

Pozostałości kartoteki bio-bibliograficznej Brożka znajdują się w Bibliotece Instytutu Bibliotekoznawstwa i Informacji Naukowej Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach oraz w Książnicy Cieszyńskiej w Cieszynie. Korespondencje Brożka, około 2 tysiące listów, zgromadzono w Centrum Wiedzy o Regionie przy Zarządzie Głównym Macierzy Ziemi Cieszyńskiej w Cieszynie i w Książnicy Cieszyńskiej oraz w Zbiorach Specjalnych Biblioteki Śląskiej.

Księgozbiór Oddziału Zabytkowego w Cieszynie Biblioteki Śląskiej w Katowicach znajduje się w otwartej w 1994 roku Książnicy Cieszyńskiej, nowoczesnym warsztacie do badań bibliologicznych i regionalnych. Tym samym zrealizowano marzenia Brożka o stworzeniu ośrodka naukowego w Cieszynie, któremu dał początki.

Miasto Cieszyn uhonorowało Brożka ulicą jego imienia. W 90. rocznicę urodzin uczczono jego pamięć dnia 5 listopada 1997 roku w Cieszynie na konferencji popularnonaukowej zorganizowanej przez Zarząd Główny Macierzy Ziemi Cieszyńskiej. Pokłosiem konferencji jest książka *Ludwik Brożek. Śląski Estreicher*, praca zbiorowa pod redakcją Jadwigi Miękiny-Pindur (Cieszyn 1998). Biblioteka Śląska w Katowicach eksponowała w 2006 roku wystawę pt. *Ludwik Brożek — śląski Estreicher, bibliograf, regionalista, publicysta*.

Wybór piśmiennictwa

Bątkiewicz T., 2002: *Polskie bibliografie regionalne ogólne od początku do 2002 roku (ze szczególnym uwzględnieniem bibliografii śląskich)*. Katowice: Biblioteka Śląska, s. 32, 39, 40, 42, 73.

„Biuletyn Ludoznawczy”, 1978: zeszyt VIII poświęcony pamięci dra Ludwika Brożka, fot.

Broda J., Heller M., 1983: *Bibliografia prac Ludwika Brożka*. „Rocznik Cieszyński”, t. IV—V, s. 241—258.

- Brożek A., 1979: *Wujek Ludwik*. „Kalendarz Śląski”, r. XIX, s. 65—70, fot.
- Brożek K., 2021: *Ludwik Brożek (1907—1976)*. W: *Bibliotekarze i pracownicy książki województwa śląskiego*. Red. M. Kyceler, J. Sadowska. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe i Edukacyjne SBP, s. 11—15, fot.
- Chojnacki W., 1979: *Dr Ludwik Brożek (1907—1976)*. „Roczniki Biblioteczne”, t. XXI, s. 1019—1924.
- Fazan M., 1979: *Brożek Ludwik*. W: *Śląski słownik biograficzny*. T. 2. Red. J. Kantyka, W. Zieliński. Katowice: Śląski Instytut Naukowy, s. 32—36.
- Fazan M., Nawrocki W., 1969: *Katowickie środowisko literackie w latach 1945—1967*. Katowice: Wydawnictwo „Śląsk”, s. 120—122, fot.
- Golec J., Bojda S., 1993: *Ludwik Brożek*. W: Eidem: *Słownik biograficzny Ziemi Cieszyńskiej*. T. 1. Cieszyn: nakł. autorów, s. 46—47.
- Grobelny A., 1976: *Za Ludwikiem Brożkiem*. Těšínsko. Vlastivědný zpravozdaj okresů Karviná a Frýdek-Místek, nr 4.
- Heska-Kwaśniewicz K., 1991: *O śląskim Estreicherze — Ludwiku Brożku*. „Gość Niedzielny”, Katowice 24.11.1991, nr 47, s. 8, fot.
- Lubos A., 1974: *Geschichte der Literatur Schlesiens*. 3 Band. München: Bergstadtverlag W.G. Korn, s. 559—560.
- Między Cieszynem a Krakowem. Młodzieńcza korespondencja Ludwika Brożka do brata 1924—1930*, 1979. Przygotował do druku i wstępem opatrzył A. Brożek. Opole: Instytut Śląski, fot.
- Miękina L., Rosner E., 1976: *Stu pisarzy cieszyńskich. Słownik bio- i bibliograficzny*. „Rocznik Cieszyński”, t. III, s. 161—162.
- Miękina-Pindur J., 2001: *Ludwik Brożek — „Śląski Estreicher”*. Sylwetka bibliografa, bibliofila i regionalisty. Katowice: Gnome, fot.
- Miękina-Pindur J., red., 1998: *Ludwik Brożek „Śląski Estreicher”*. Cieszyn: Macierz Ziemi Cieszyńskiej, fot.
- Rozner E., 1994: *Brożek Ludwik*. W: *Słownik badaczy literatury polskiej*. T. 1. Red. J. Starnawski. Łódź: Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego, s. 42—46.
- Rozner E., 2013: *Brożek Ludwik*. W: *Leksykon Polaków w Republice Czeskiej i Republice Słowackiej*. T. 2. Red. Z. Jasiński, B. Cimała. Opole: Instytut Nauk Pedagogicznych Uniwersytetu Opolskiego, s. 28—29, fot.
- Rzadkowska M., 2010: *Brożek Ludwik*. W: *Słownik pracowników książki polskiej*. Supl. 3. Red. H. Tadeusiewicz. Warszawa: Wydawnictwo Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich, s. 28—30.
- Słownik współczesnych pisarzy polskich*. T. 4, 1966. Warszawa: Państwowe Wydawnictwo Naukowe, s. 12—13.
- Snoch B., 2004: *Górnośląski leksykon biograficzny*. Katowice: Muzeum Śląskie, s. 46.
- Szewczyk W., 1976: *Drogi niezapomniany Ludwiczek*. „Dziennik Zachodni”, Katowice 1.08.1976, nr 149, s. 3.
- Szymiczek F., 1978: *Ludwik Brożek (1907—1976)*. „Studia Śląskie. Seria Nowa”, t. 33, s. 199—211.
- Wieczorek U., 2007: *Ludwik Brożek*. W: *Etnografowie i ludoznawcy polscy. Sylwetki, szkice biograficzne*. T. 2. Red. E. Fryś-Pietraszkowa, A. Spiss. Wrocław—Kraków: Polskie Towarzystwo Ludoznawcze, Oddział Polskiego Towarzystwa Ludoznawczego, s. 30—32,
- Wielka encyklopedia powszechna PWN*. T. 4, 2001. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN, s. 482.